

СТ А Н О В И Щ Е

От: *Доц. д-р Галина Симеонова Чиприянова*
СА „Д. А. Ценов“ – Свищов
Катедра „Счетоводна отчетност“
Научна специалност „Счетоводна отчетност, контрол и анализ на стопанската дейност (Счетоводство)“

Относно: *дисертационен труд за присъждане на образователна и научна степен **„доктор“** по научна специалност „Счетоводна отчетност, контрол и анализ на стопанската дейност (Счетоводна отчетност в нефинансовия сектор)“ в УНСС.*

Автор на дисертационния труд: *Калинка Христова Илиева*
Тема на дисертационния труд: *Счетоводно представяне на дейността по сегменти на предприятията от нефинансовия сектор в условията на глобализация*

Основание за представяне на становището: участие в състава на научното жури по защита на дисертационния труд съгласно Заповед № 76/18.01.2022 г. на Зам.-ректора по научноизследователска дейност и международно сътрудничество на УНСС.

1. Информация за дисертанта

Калинка Христова Илиева е зачислена по докторска програма към катедра „Счетоводство и анализ“, Финансово-счетоводен факултет на УНСС по професионално направление 3.8. Икономика, научна специалност „Счетоводна отчетност, контрол и анализ на стопанската дейност (Счетоводна отчетност в нефинансовия сектор)“ съгласно Заповед на Ректора на УНСС № 964/20.04.2015 г. в редовна форма за периода 11.03.2015 г.-11.03.2018 г. Съгласно Заповед № 2869/01.12.2017 г. на Зам.-ректора по НИД редовната докторантура е трансформирана в задочна, субсидирана от държавата. Отчислена е с право на защита на

дисертационен труд на база Заповед № 188/01.02.2022 г. на Ректора на УНСС.

2. Обща характеристика на представения дисертационен труд

Дисертационният труд на тема „Счетоводно представяне на дейността по сегменти на предприятията от нефинансовия сектор в условията на глобализация“ притежава качества на научно изследване и има завършен вид. Обемът превишава обичайния за разработване на подобни теми – 297 стандартни страници, от които съдържание – 4 стр., увод – 6 стр., основен текст, структуриран в три глави – 269 стр., заключение – 5 стр., библиография – 5 стр., списък с таблици, графики и фигури – 3 стр., таблица с използвани съкращения – 1 стр., приложение – 4 стр. Изследването включва 38 графики, 21 таблици и 2 фигури.

Формулираната тема „Счетоводно представяне на дейността по сегменти на предприятията от нефинансовия сектор в условията на глобализация“ е **дисертабилна**.

Рецензираната разработка е **актуална** за теорията и практиката. В съвременните условия на глобализация непрекъснато расте броят на предприятията от нефинансовия сектор, които функционират едновременно в различни бизнес сфери и респ. географски региони, а това обуславя необходимостта от създаване и оповестяване на счетоводна информация, която да представя дейността им по отделни съставни сегменти. Тази информация е важна за управленските органи на предприятията и за потребителите на финансови отчети. Въпреки че, докторантът се позовава на достиженията на други автори, неговото отношение към проблематиката е **разпознаваемо** спрямо тях.

Целта на разработката, а именно: да се докаже значимостта на счетоводната информация за дейността по сегменти на предприятията от нефинансовия сектор в съвременните условия на глобализация, да се изследват теоретичните и приложни проблеми при нейното създаване и оповестяване, да се предложат възможни подходи за решаването им и за внасяне на подобрения в отчитането по сегменти, е **ясно дефинирана**.

В своята работа по поставените **задачи** авторът се позовава на актуалната нормативна уредба и приложимите счетоводни стандарти.

Обект на изследването е представянето на дейността на предприятията от нефинансовия сектор по отделни съставни сегменти в контекста на съвременната глобална бизнес среда, а **предмет** са теоретичните и приложни проблеми, свързани със създаването и

оповестяването на счетоводна информация за дейността по сегменти на предприятията от нефинансовия сектор в условията на глобализация.

Основната теза на дисертационния труд, че в съвременните условия на глобализация все повече нараства значимостта на счетоводната информация, представяща дейността на предприятията от нефинансовия сектор по отделни съставни сегменти, и това поражда необходимост от задълбочено изследване на теоретичните и приложни проблеми при нейното създаване и оповестяване, предлагане на подходящи подходи за решаването им и насоки за усъвършенстване на отчитането по сегменти, е **доказана**.

В хода на решаването на някои от счетоводно-информационните проблеми авторът е извършил проучване на финансовите отчети на водещи европейски компании с глобална дейност и на компании, търгувани на БФБ, емпирични проучвания на базата на оповестена от изследваните компании сегментна информация във финансовите им отчети, провел е анкетно проучване сред потребители на сегментна информация, оповестявана от търгуваните на капиталовия пазар у нас компании, които са намерили място в изложението на отделните глави. **Графиките, таблиците и фигурите, които са представени в разработката, визуализират авторските идеи** и онагледяват адекватно извършените проучвания, обобщения и взаимовръзки в изложението.

Съществува логическа обосновааност на основните заключения със съдържанието по отделните части на дисертационния труд.

Изложението на дисертационната работа е подкрепено с достатъчно на брой цитирания на **литературни източници**. Приложен е списък с библиография, който включва 123 източника, от които 26 на български език, 50 на чужд език, 16 нормативни документи и 31 интернет източника. Литературните източници са използвани коректно като са спазени правилата за научна етика.

3. Оценка на получените научни и научно-приложни резултати

Авторът ясно е открил ключовите проблеми, демонстрира висок стил на изказа и изчерпателност в хода на тяхното изследване.

Изследването разкрива ролята и значението на счетоводната информация за дейността на предприятията по сегменти в условията на глобализация. С важно значение е извършеният ретроспективен анализ на регулаторните изисквания за оповестяването ѝ. Съществени са резултатите, получени от научни изследвания в световен мащаб, които доказват значимостта и полезността на оповестяваната от предприятията

сегментна информация и разкриват наличието на някои проблемни области.

Извършено е задълбочено изследване на теоретико-методологичните и организационните аспекти на счетоводното представяне на дейността на предприятията по сегменти в съвременните условия. Със съществено значение са изведените качествени характеристики, които оповестяваната информация за дейността на предприятията по сегменти трябва да притежава, за да отговори на нуждите на потребителите на финансовите отчети и да бъде полезна за вземане на обосновани икономически решения. Предложени са възможности за повишаване на полезността на сегментната информация на основата на притежаваните качествени характеристики при съобразяване с основното ограничение „разходи-ползи“. Систематизирани са ключовите проблемни области при отчитане на дейността по сегменти, респ. представени са насоки за организационни и методологични подобрения по отношение създаването и оповестяването на счетоводна информация за дейността на предприятията по сегменти.

Удачно са представени насоките за усъвършенстване на счетоводното представяне на дейността по сегменти на предприятията от нефинансовия сектор на базата на резултатите от извършеното емпирично изследване. Приемам мнението на автора, че е наложително осъществяването на стриктен контрол и надзор от страна на КФН с цел съблюдаване правилното прилагане на количествените и качествените критерии и тестове при обединяване на сегменти във финансовите отчети на поднадзорните лица и респ. осигуряване на достоверна и уместна сегментна информация за външните потребители на финансови отчети. Обърнато е внимание, че не е налице нужда от съществени изменения от страна на съставителите на счетоводни стандарти в изискванията, заложи в МСФО 8 Оперативни сегменти, относно агрегирането на оперативни в отчетни сегменти. Подчертава се важната роля на одиторите за сегментното отчитане поради по-голямото доверие, което инвеститорите, финансовите анализатори и другите външни потребители имат към оповестяваната информация, представяща дейността по сегменти, когато е одитирана.

Разработването на дисертационния труд се основава на актуални методи и средства на научното изследване в областта на счетоводството.

В заключение може да се направи извода, че в хода на изследването на счетоводното представяне на дейността по сегменти на предприятията от нефинансовия сектор в условията на глобализация, е използван адекватен **научен инструментариум**, като по този начин **са изпълнени**

поставените задачи и е постигната основната цел на дисертационния труд. Това ми дава основание да квалифицирам постигнатите резултати, като **резултати с научен и научно-приложен характер.**

4. Оценка на научните и научно-приложни приноси

Съгласна съм с посочените научни и научно-приложни приноси. Справката от автореферата обективно отразява постиженията на докторанта с научен и научно-приложен характер, както следва:

√ Обосновани са ролята и значението на счетоводната информация за дейността на предприятията по сегменти за целите на управлението и за нуждите на външните потребители на финансовите отчети в съвременните условия на глобализация, респ. е аргументирана необходимостта от усъвършенстване на отчитането по сегменти в съответствие с нарастващите информационни потребности и изисквания.

√ Изследвани са теоретико-методологичните и организационните аспекти на счетоводното представяне на дейността на предприятията по сегменти върху базата на съвременната международна регулаторна рамка на финансовата отчетност с критичен анализ на отделни регулации в нея.

√ Идентифицирани са проблемните области при създаването и оповестяването на счетоводна информация за дейността на предприятията по сегменти, респ. са направени предложения за тяхното решаване.

√ Систематизирани са качествените характеристики на оповестяваната от предприятията сегментна информация, както и възможностите за повишаване на нейната полезност за вземане на обосновани икономически решения в условията на съвременната глобална бизнес среда при съобразяване с основното ограничение „разходи–ползи“.

√ Предложени са насоки за усъвършенстване на счетоводното представяне на дейността по сегменти на предприятията от нефинансовия сектор и за оптимизиране на информационното съдържание на сегментните оповестявания. Обоснована е необходимостта от утвърждаване на единен формат за структурно представяне на сегментните оповестявания и увеличаване на броя на задължително изискуемите отчетни позиции за оповестяване.

√ Дефинирани са проблемни области, които ограничават полезността на оповестяваната от предприятията сегментна информация в съвременните условия, както следва: проблеми, породени от несъвършенства в регулаторните изисквания, съответно в постановките на МСФО 8 Оперативни сегменти; проблеми, свързани с неизпълнението на действащите регулаторни изисквания от страна на съставителите на

финансовите отчети; проблеми, произтичащи от недостатъчен контрол от страна на регулаторните органи върху сегментните оповестявания във финансовите отчети на предприятията.

5. Оценка на публикациите по дисертацията

Положително впечатление прави списъка на публикациите, свързани с темата на дисертацията. Докторантът е представил 6 публикации, от които 4 на български език (1 колективна монография, 2 научни статии и 1 доклад) и 2 на английски език (1 научна статия и 1 доклад).

6. Оценка на автореферата

Авторефератът на тема „Счетоводно представяне на дейността по сегменти на предприятията от нефинансовия сектор в условията на глобализация“ е в достатъчен обем – 53 стр. и напълно съответства на структурата, съдържанието и изследователските резултати на дисертационния труд. Коректно са изготвени Справка за приносите в дисертационния труд, Списък на публикациите по темата на дисертационния труд и Декларация за оригиналност.

7. Критични бележки, препоръки и въпроси

Наред с положителните страни на дисертационния труд си позволявам да препоръчам на докторанта в бъдещата си научноизследователска работа да засили критичния анализ и авторовата позиция по изследваната проблематика. Докторантът притежава потенциал и следва да насочи усилията си към разширяване на публикационната активност в Scopus, Web of Science и други.

На защитата авторът да коментира релацията (взаимовръзката): „управленски подход (основен принцип на МСФО 8 Оперативни сегменти) – избор на бази на сегментиране – полезност на оповестената сегментна информация“.

8. Заключение

Дисертационният труд на тема: „Счетоводно представяне на дейността по сегменти на предприятията от нефинансовия сектор в условията на глобализация“ представлява актуално и задълбочено

изследване с ясно открити научни достойнства и приноси. Въз основа на направената количествена и качествена оценка на разработката, изразявам **положително становище** и **подкрепям присъждането** на образователна и научна степен „доктор“ на Калинка Христова Илиева в професионално направление 3.8. „Икономика“, научна специалност „Счетоводна отчетност, контрол и анализ на стопанската дейност (Счетоводна отчетност в нефинансовия сектор)“.

23.02.2022 г., гр. Свищов

Подпис: